

ΨΕΝ: Η ΚΥΡΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΛΜΑΣ-ΘΙΑΣΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

του κ. Σωκρ. Καραντινού

Το θέατρο 'Ανδρεάδη που με την απόκτηση του σκηνοθέτη κ. Γιαννούλη Σαραντίδη, απόκτησε και υπεύθυνη καλλιτεχνική οντότητα, εγκαινιάζοντας την φθινοπωρινή περίοδο στον κινηματογράφο «Πάλλας», ανέβασε την «Κυρά της Θάλασσας» του Ψεν, με μετάφραση και υποβλημένη του κ. Α. Κρακούλα.

Δεν νομίζω πώς η σάλα του «Πάλλας» μπορεί να στεγάσει θέατρο και μάλιστα πρόζα, κι' ακόμα περισσότερο, Ψεν.

Το θέατρο του μεγάλου νορβηγού συγγραφέα, που από την Ξεραλλα της έπιστημονικής κριτικής εξετάζεται μόνομερως κατά το ιδεολογικό του περιεχόμενο και καταδικάζεται για τη φτήνεια και το ξεπέρασμα των ιδεών του, είναι έργο λεπτότατο και βαθεία ποιητικό. Τα σύμβολά του είναι ποιητική φαντασίωση, ζωντανή και ειλκρινής. Η πραγματοποίηση του γίνεται με λεπτά διαγραφόμενη κίνηση, χωρίς μπούγιο και χρειάζεται μια ηθιπιτή που ή κρύα σάλα ενός κινηματογράφου δύσκολα μπορεί να την προσφέρει.

Είναι υπέρ του εκλεκτού σκηνοθέτη που ή μειονεκτικότητα αυτή του περιβάλλοντος περιορίστηκε ως έντοπωση σημαντικά και θά προδόντανε ακόμα λιγώτερο αν στο χάος του θεάτρου οι ήθοιοι δεν αναγκαζόντουσαν να ξεφωνίζουν για ν' άκουστούν. Άδυναμία που νικιέται μόνο από σχετική τεχνική κατάρτιση, άγνωστη μέσα στο ελληνικό θέατρο, σ' όσους ήθοιοι δεν την απόκτησαν από την πείρα και με τη διαίσθηση. Άδυναμία φοβερή κυρίως των ακατάρτιστων νέων.

Σχετικά με τη διδασκαλία του ιβενικού δράματος νομίζω πώς επικράτησε μια διάθεση αταίριαστη στο γαροκίττα του που νικήθηκε μάλιστα, προχωρώντας ή παράσταση απ' αυτή την ίδια τη δύναμη του έργου. Είναι δείγμα ροφιναρισμένης αίσθησης και πνευματικότητας το συνταίριασμα της σκηνικής δράσης και της ήθοιοις με τό ανάλαφρο, φευγαλέο και συμβατικό της θεατρικής λειτουργίας, ή άναγωγή σε πνευματικό παιχνίδι του θεάτρου. Κι' αυτό στην εργασία του κ. Σαραντίδη πολλές φορές μās έδόθηκε ή εύκαιρία να το ξεχωρίσουμε, σε αναλογία πολύ μετρημένη και σοφή. Αυτή τη φορά όμως τό μέτρο, νομίζω, έλειψε κι' έφτασε να μοιάζει σαν παρεξήγηση της άρχης που άναφερα παραπάνω, σε σύγχυση με μιάν άπόδοση gro-

tesque που δέ μπορεί να πάρει σημασία καθολική.

Οι ήρωες του ιβενικού δράματος έχουν ένα βάρος που δέ μπορεί να τό περιφρονήσει κανείς, παρά θά διατηρήσει τό χαρακτήρα και τον όγκο του ως κι' άπάνω στο συμβατικό κι' ανάλαφρο επίπεδο της έτσι παραδειγμένης θεατρικής έκφρασης. Άν εξαίρεσει κανείς την κ. Άνδρεάδη, τον κ. Άποστολίδη, και τον κ. Μορίδη, που λίγο-πολύ, προχωρώντας μάλιστα, όπως και παραπάνω έγραψα, ή παράσταση, κυριευμένοι περισσότερο από τό έργο, βρήκαν και προσαρμοστηκαν στο ρυθμό του και τό ύφος του, όλοι οι άλλοι δέν είχαν ύφος και χαρακτήρα.

Ίσως σ' αυτό να παράσυρε τό σκηνοθέτη και ό σκηνογράφος που φαίνεται ότι τό είδος αυτό της καλλιτεχνικής έκδήλωσης του ταιριάζει περισσότερο. Κι' ίσως-ίσως του είναι πιά «μανιέρω».

Ο κ. Βακαλόπουλος που έχει πραγματικά έργασθει με πολλή επιτυχία στο Παρίσι έχει πολύ γούστο, άρα, τεχνική σπουδαια, και στην εργασία του τον χαίρεσαι όλα αυτά όπως και τό φινιρίσμα που πετυχαίνει. Νομίζω όμως ότι κινείται σε έκφράσεις περιοχές όχι όλότελα άφομοιωμένες. Οι άφαιρέσεις του και ή πρωτοτυπία του δέν βγαίνουν από καλά ζυγισμένη λογική παρά από χάρη και ώραίο γούστο.

Κι' όμως — όπως και τόσες άλλες φορές τό έγραψα — στην τέχνη όλα μπορούν να γίνουν και όλα μπορούν να μās πείσουν όταν βασίζονται στη λογική και δικαιολογούνται. Τίποτα όμως που να είναι σθαίρετο. Η διαμόρφωση του δάπεδου της σκηνης ήταν παράλογη και άφύσικη. Τό στυλιζάρισμά της έξωτερικό. Οι ήθοιοι δέν έκινούντο άπάνω στη σκηνή σ' άνάλογη γραμμή και με σχετικό ρυθμό που έπρεπε να υπάρχει στη διαμόρφωση αυτή. Οι κούνιες — ώραίο σκηνικό στοιχείο του παλι-

ου θεάτρου — βρίσκω πώς κι' αυτές δέν ένομοιοποιήθηκαν μ' νόημα. Η συμβατικότητα των στοιχείων της τέχνης δέ χρειάζεται ν' άποκρύβεται, πρέπει να διαφαίνεται, μ' κανέναν λόγο δέν επιβάλλει να τονίζεται. Κι' όμως οι κούνιες, γινόμενες έτσι άυστηρά τελλάρια που μάλιστα δέν έφταναν ως άπάνω να χαθούν στα άγια της σκηνης, τόνιζόντουσαν. Γενικά τό περιβάλλον της σκηνης ήταν, βρίσκω, ή ταιρίαστο προς τη δράση και τό έργο, γιατί δημιουργούσε χάλα και άπλα εκεί που χρειαζότανε περισυλλογή και συγκέντρωση.

Οι παρατηρήσεις μου αυτές βέβαια δέν μειώνουν καθόλου τη σημασία της γνωριμίας μας με τον κ. Βακαλόπουλο, που τό έργο του όπωσδήποτε έχει αξία και, στο κάτω-κάτω, δέ μπορεί να κριθεί από μια και μόνη έκδήλωση. (Άνώτερη βία μ' έμπόδισε, δυστυχώς, να παρακολουθήσω την παράσταση του Μολιέρου και του Μυσσέ). Απ' όλη την εργασία που παρουσιάστηκε με την παράσταση της «Κυράς της θάλασσας», φαίνεται, νομίζω, πώς ή προσον" του σκηνοθέτη στράφηκε περισσότερο στην έρμηνεία της ηρωίδας του έργου και με την άγαθή προαίρεση της κ. Άνδρεάδη πέτυγε — σχετικά με παλαιότερες έκδηλώσεις του ίδιου θιάσου — πολλά.

Η κυρία Άνδρεάδη περιοριζόμενη τώρα στα πραγματικά της καθήκοντα άρχίζει να βρίσκει σιγά-σιγά τον έαυτό της κι' αυτό τό θά είναι προς όφελος της ίδιας και του θεάτρου της. Άν ή όργάνωσή του θ' άπαιτήσει ένα μικρό ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, έχουμε κάθε έμπιστοσύνη στον κ. Σαραντίδη, που ένεογει με συγκρατημένο και μεθοδικότητα και μπορούμε να περιμένουμε μ' όλη μας την καρδιά. Τό γεγονός είναι ότι στο θέατρο αυτό μπαίνει τώρα ένα πνεύμα και ψυχή. Όλα τ' άλλα θάρθουν στην ώρα τους.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ.